

Limburgse uitvoeringssamenwerking

Regionale bestuurlijke bijeenkomst over uitvoeringssamenwerking in **Maastricht en Heuvelland**

Datum: 10 november 2010

Locatie: gemeentehuis Gulpen-Wittern

Aanwezig:	Burgemeester Pelzer	gemeente Eijsden
	Burgemeester Van den Tillaar	gemeente Gulpen-Wittern / Stuurgroep RUD
	Wethouder Bormans	gemeente Gulpen-Wittern
	Wethouder Custers	gemeente Margraten
	Wethouder Dolmans	gemeente Meerssen
	Burgemeester Van Loo	gemeente Vaals
	Gedeputeerde Lebens	Stuurgroep RUD
	De heer Beemer	Berenschot
	Mevrouw Linssen	secretaris stuurgroep RUD
Afmelding ontvangen van:	Wethouder Willems	gemeente Maastricht
	Wethouder Wolff	gemeente Eijsden
Afwezig:	Gemeente Valkenburg aan de Geul	

Opening

De heer Van den Tillaar heet iedereen welkom. De Stuurgroep RUD heeft deze week vijf regionale bijeenkomsten georganiseerd als opmaat voor de bestuursconferentie die zal plaatsvinden op 24 november aanstaande. De regionale bijeenkomsten hebben tot doel om geluiden uit de regio's te verzamelen als voorbereiding op de bestuursconferentie.

De heer Van den Tillaar start met een korte schets van wat vooraf ging: gestart werd met de landelijke discussie over Mans, Wabo en Oosting. De koppeling tussen RUD's en Wabo is in het voorjaar van 2010 losgelaten naar aanleiding van de motie Huijbregts-Schiedon. RUD's zijn niet meer verplicht; iedere regio heeft nu de kans om van onder op te bekijken hoe de samenwerking georganiseerd moet worden. De knip in het proces is ook voor ons in Limburg duidelijk te zien. Eerst gingen we er van uit dat we op basis van het landelijk traject en een (aangekondigd) wettelijk verplicht kader twee RUD's in Limburg moesten gaan realiseren. Toen hebben we een stap terug gezet; de verplichting is er af en we zijn van onderop het proces ingegaan. We zijn gestopt met de structuurdiscussie en het proces gaan bekijken vanuit inhoud. Stap 1 hierin is het laten maken van de Foto van Limburg. Alle gemeenten in de regio Maastricht en Heuvelland hebben hiervoor informatie aangeleverd. In Vaals is het bestuurlijk gesprek gevoerd, de vragenlijst zal nog worden ingevuld. Berenschot zal vandaag de resultaten van de foto laten zien.

Foto van Limburg en samenwerkingsscenario's

De heer Beemer licht toe dat de Foto van Limburg een beeld geeft van handhaving en vergunningverlening omgevingsrecht bij de Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg. De foto geeft inzicht in de opgaven "buiten", de capaciteit en kwaliteit "intern" en in bestuurlijke overwegingen en levert bouwstenen voor scenario's. Deze scenario's worden gemaakt om de bestuurlijke besluitvorming te ondersteunen, om het bestuurlijk gesprek inhoudelijk te faciliteren. Er worden -nog los van organisatie-modellen- richtingen en ordes van grootte geïdentificeerd.

Referentiepunten bij het maken van de scenario's zijn de bestuurlijke en ambtelijke gesprekken die Berenschot in het kader van het maken van de Foto van Limburg heeft gevoerd, de kwaliteitscriteria en voor het bepalen van kosten en terugverdiendtijd, het Berenschotmodel dat is ontwikkeld in opdracht van IPO. Berenschot heeft een aantal aannames gehanteerd: Bij het schaalniveau wordt een rekenkundige toedeling van capaciteit gehanteerd. Het financiële model gaat er van uit dat de front office bij gemeenten blijft. Het Berenschot(IPO)model wordt integraal gehanteerd. Dit betekent dat er geen besparing op het primaire proces is ingeboekt, dat de overhead in de RUD is gesteld op 27,3 % ten opzichte van de gemeenten (33,6 %) en de provincie (36,1 %) en dat de aannames inzake frictie- en desintegratiekosten zijn overgenomen (dit levert conservatieve schattingen op). En tot slot, de fte's van de provincie zijn naar gewest onderverdeeld (totaal gedeeld door vijf) en de ontbrekende gemeenten zijn gemodelleerd aan de hand van de gemiddelde Limburgse gemeente. De gegevens die Berenschot presenteert in het scenario Heuvelland zijn inclusief de gegevens van Maastricht. De robuustheid is bepaald aan de hand van de landelijke criteria. Uit de vergelijking van de opgaven blijkt dat iedere regio zo haar eigen specifieke opgave heeft. Bij de vergelijking van de opgaven ontbreekt de regio Parkstad. Parkstad volgt een eigen traject, heeft een eigen foto gemaakt. Vanmiddag is bestuurlijk afgesproken dat de gegevens vanuit het onderzoek in Parkstad worden verwerkt in de Foto van Limburg.

De heren Custers en Van Loo vragen zich af hoe de afspraak "lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet" is verwerkt in de foto. De heer Van den Tillaar licht toe dat in de foto is doorgerekend waar we het precies kwantitatief over hebben en hoe dat gedifferentieerd wordt. De heer Beemer vertelt dat uit gesprekken met bestuurders blijkt dat er in de regio Maastricht en Heuvelland redelijke overeenstemming is over nut, noodzaak en scope van de samenwerking (met een voorkeur voor Wabo-breed). Er is geen overeenstemming over de schaal. Het behouden van beleidsautonomie is de belangrijkste randvoorwaarde. Ook mogen de kosten niet toenemen.

De heer Van den Tillaar informeert of de foto herkend wordt. De heer Van Loo had meer inhoudelijke gegevens verwacht. Meer informatie over de problematieken; zijn die identiek en kan gekozen worden voor een gezamenlijke aanpak? En wat zijn de specifieke verschillen? De heer Van den Tillaar constateert dat Berenschot een knelpunt heeft gevonden in bezetting en specialismen. Andere kanttekeningen worden niet gemaakt. De heer Beemer geeft aan dat de gegevens komen uit de vragenlijst die is uitgezet. De foto gaat uit van de eigen opgave van de gemeenten. De heer Van Loo informeert wat met de resultaten van de bestuurlijke gesprekken is gedaan. In die gesprekken is ook nadrukkelijk naar de inhoudelijke kant gekeken. De heer Lebens stelt vast dat het gaat om de vraag hoeveel pixels je op papier ziet terugkomen. De vraag is of je op details kunt inzoomen. De heer Custers verwachtte een knelpuntenanalyse: waar gaat het mis en wat zijn de problemen? De kanttekening die Berenschot maakt dat de foto naar eigen opgave van de gemeenten is gemaakt, vindt de heer Custers niet netjes. Je mag er van uitgaan dat gemeenten de vragenlijst naar eer en geweten hebben ingevuld. Hij verzoekt Berenschot derhalve om deze kanttekening te verwijderen. Berenschot geeft aan dat de kanttekening niet vervelend bedoeld is, maar dat deze vanuit wetenschappelijk oogpunt wordt gemaakt.

Mevrouw Pelzer wil graag toch al naar de structuur kijken. De frontoffice bij gemeenten moet kwalitatief aan de maat zijn. Er wordt op dit moment een nieuwe organisatie gebouwd vanuit Margraten en Eijsden. Het belang van de scheiding van vergunningverlening en handhaving wordt hierbij onderkend. Dit levert wel een dilemma op: hoe kun je de nieuwe gemeente kwalitatief aan de maat laten zijn in de frontoffice en niet alle kwaliteit laten verhuizen naar de RUD? De heer Van Loo constateert dat we in maart/april te maken kregen met een landelijke koerswijziging. Hij ziet de beweging weer terugkomen; het lijkt erop dat we nu weer niet vanuit inhoud maar vanuit vorm redeneren. De heer Van den Tillaar concludeert dat de link tussen tekortkomingen/knelpunten, kansen en de foto niet goed duidelijk is. De Foto van Limburg is een papieren exercitie om er maat en getal bij te trekken. De heer Custers wil zich niet zomaar binden aan RUD's, daarvoor is meer informatie nodig. De heer Lebens benadrukt dat het belangrijk is dat we kengetallen ontwikkelen; we kunnen uiteraard het ene doen zonder het andere te laten. De heer Dolmans wil nu nog niet in vorm denken. Hij stelt dat de gemeente zelf beslist welke taken achterblijven bij de gemeente en welke naar de RUD gaan. Een aantal zaken zijn wettelijk geregeld, zo licht de heer Lebens toe. Taken gaan van de provincie over naar gemeenten en

deels ook van gemeenten naar de provincie. We zien met name een taakverschuiving naar decentraal niveau. Mevrouw Pelzer vindt het jammer dat we uitgaan van hele statische gegevens bij het onderzoeken of de gemeente voldoende kennis en kunde in huis heeft. Statisch in de zin van: ik weet het voor nu maar waar sta ik over 5 of 10 jaar? We beschikken nu niet over alle variabelen die nodig zijn om een inhoudelijke afweging te maken bij beantwoording van de vragen “wat wil ik zelf doen?” en “wat wil ik samen doen?”.

De heer Van Loo is voorstander van zoveel mogelijk samenwerken. Samenwerken moet dan wel een bewuste keuze zijn vanuit een sterke inhoudelijke analyse. Het is jammer dat er nu al wordt gedacht over organisatiemodellen. Daar is de tijd nog niet rijp voor. De heer Bormans stelt dat er bij zowel vergunningverlening als handhaving een verschil bestaat tussen stad en platteland. Hij heeft het over verschillen in problematiek en vraagt zich af hoe dit zich verhoudt tot robuustheid. De heer Beemer licht toe dat de robuustheid kwantitatief is gemaakt op basis van de landelijke kwaliteitscriteria voor kritische massa. De heer Van den Tillaar informeert wat de heer Bormans precies bedoelt met het onderscheid stad en platteland. Volgens de heer Bormans gaat het om het gevoel wat je daarbij moet hebben. Je moet je er inhoudelijk in kunnen verplaatsen. Mevrouw Pelzer is het niet eens met de analyse stad-platteland. Zij is er voorstander van om uit te gaan van het advies van de Commissie Mans. Het is belangrijk om bedrijfsblindheid te voorkomen en het samenwerken in een RUD, op hogere schaal, kan hier bij helpen. De heer Lebens valt haar bij met de opmerking dat het een kwaliteit is dat je je moet kunnen inleven en dat je kennis van bedrijf en omgeving hebt, maar dat het ook van belang is dat je geen te hechte relatie krijgt met het bedrijf.

Voor de heer Custers is het een principieel punt dat de gemeente een aantal taken die zij uitvoert voor burgers niet op afstand zet. Vergunningverlening kan nooit worden ondergebracht bij een orgaan dat ver van de burger afstaat; zowel front- als backoffice moeten hiervoor dus bij de gemeente worden ondergebracht. Doe je dit niet dan loop je het risico om de burger te vervreemden. Voor handhaving is dit een andere zaak en is het voorstelbaar dat de uitvoering op afstand wordt gezet. Mevrouw Pelzer ziet het als meerwaarde dat je in een RUD expertise kunt bundelen die je niet dagdagelijks nodig hebt. De RUD fungeert dan als het ware als een achtervang. In een RUD kun je bovendien gemakkelijker een kwaliteitsslag in specialismen maken. Gemeenten kunnen hun eigen gezicht houden als eerste loket voor burger en bedrijf.

Geconcludeerd wordt dat het beeld nog onvoldoende duidelijk is om te kunnen bepalen waar knelpunten en oplossingen zitten. Er is behoefte aan een meer inhoudelijke onderbouwing. Dit moet eerst in beeld worden gebracht. Vervolgens kan bekeken worden welke vorm hierbij past, wat de respectievelijke gemeenten zelf willen doen en wat ze samen willen doen. Vergunningverlening is maatwerk; de kennis over en het gevoel bij het gebied zijn belangrijk. Handhaving is een andere zaak; daarbij is het van belang om bedrijfsblindheid te voorkomen. De RUD's kunnen een goed vangnet vormen voor de expertise die vereist is bij de specialismen.

De heer Beemer verduidelijkt wat we mogen verwachten van de Foto van Limburg. Berenschot heeft gemeenten niet de maat genomen en er wordt niet gerapporteerd op gemeenteniveau. Dat was het uitgangspunt bij het onderzoek, daarom is er geen SWOT-analyse gemaakt. In de uitgeschreven versie van de scenario's en de foto worden uiteraard de bestuurlijke overwegingen genoemd die uit de gesprekken met de bestuurders naar voren zijn gekomen. Als je een echte knelpuntenanalyse wilt maken, moeten we dieper gaan. De heer Custers is van mening dat er genoeg ingrediënten uit de gesprekken en de vragenlijst zijn. Er moet toch geconstateerd kunnen worden waar het knelt? En wat er gemeenschappelijk is, vult de heer Lebens aan. De heer Van den Tillaar memoreert het landelijke spoor dat voorschrijft “geachte regio's gij zult samenwerken en dat levert geld op” (de bezuiniging is al ingeboekt in het regeerakkoord). Daarnaast hebben de provincies met hun wettelijke rol van interbestuurlijk toezichthouder een stok achter de deur om de gemeenten te houden de kwaliteitscriteria. Het is nu belangrijk om te bepalen wat het ambitieniveau is, om te bekijken wat we nu precies kunnen realiseren en of dat voldoende is. Hij pleit er voor om de inhoudelijke kant beter in beeld te krijgen. Dat moet mogelijk zijn want in de gesprekken die gevoerd zijn bij het maken van de Foto van Limburg werd goed doorgevraagd. De heer Beemer beaamt dat uit de gesprekken de gevoelde knelpunten gehaald kunnen worden.

Er wordt geïnformeerd wat er in de andere regio's gebeurt. De regio Parkstad heeft geconcludeerd dat ze kwalitatief aan de maat zijn, kwantitatief helpen ze elkaar. Dit is gebaseerd op een analyse van PWC, die lijkt op de Foto van Limburg. De ins en outs zijn (nog) niet bekend bij de stuurgroep en Berenschot. In Noord-Limburg is vanmorgen uitgesproken dat gezamenlijk gewerkt gaat worden aan verscherping van de Foto van Limburg. De bijeenkomsten in de regio's Midden-Limburg en Westelijke Mijnstreek vinden aanstaande vrijdagmorgen plaats.

De heer Lebens vraagt Berenschot of zij de ingrediënten hebben om aan het wensbeeld te voldoen. De heer Beemer vertelt dat de informatie uit de gesprekken in geschreven vorm beschikbaar is. Een inventarisatie van de individuele en de gemeenschappelijke kansen en knelpunten is mogelijk. Desgevraagd hoe snel deze nieuwe uitwerking kan geschieden voor de regio Maastricht en Heuvelland, zegt de heer Beemer toe dat dit nog mogelijk is voor de bestuursconferentie, als we dit eerst kunnen delen op een scherpe nog niet helemaal uitgeschreven manier. Afgesproken wordt dat er volgende week een overleg wordt gepland. Berenschot bereidt dit voor en stuurt iedereen ter voorbereiding en voor intern gebruik het verslag van het gesprek dat de desbetreffende gemeente met Berenschot heeft gehad. Het geluid uit de regio is helder. Dit wordt zo meegenomen naar de stuurgroep.

Afspraken

- De gemeente Vaals levert de ingevulde vragenlijst aan bij Berenschot.
- De heren Van den Tillaar en Lebens nemen het geluid uit de regio Maastricht en Heuvelland mee naar het overleg van de Stuurgroep RUD op 17 november aanstaande.
- Parallel aan de Foto van Limburg wordt er een SWOT-analyse in de regio Maastricht en Heuvelland gemaakt. Op vrijdag 19 november 2010 vindt van 10.30 tot 12.00 uur in het gemeentehuis van Gulpen-Wittem een vervolgoverleg hierover plaats. Ter voorbereiding hierop stuurt Berenschot iedereen het verslag van het gesprek dat in het kader van het maken van de Foto van Limburg met Berenschot is gevoerd (iedereen krijgt zijn eigen verslag). Daarnaast stuurt Berenschot vooraf ook een aanzet tot kwalitatieve vergelijking van de gemeenschappelijke knelpunten en kansen. De secretaris zal de nu afwezige gemeenten Maastricht en Valkenburg aan de Geul hier ook voor uitnodigen.

Bijlage:

presentatie Berenschot "Foto van Limburg; scenario's voor samenwerking. Regiobijeenkomst Maastricht en Heuvelland 10 november 2010".